

KEMENESVIDÉK

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

KÖZERDEKÜ FÜGGETLEN UJSÁG.

(„KISCZELL és VIDÉKE“)

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:
Egy évre . . . . . 8 kor. | Negyedévre . . . 2 kor. —
Fél évre . . . . . 4 . . . | Egyes szám ára . . . 10
Tanulóknak és jegyzőknak egy évre 8 kor., félévre 3 kor.
Sz. kiskövér: előfizetési: csupán es pénteken

Feladó
Husz Gyula

Celldömök, Dömökváros, Gombászás — Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és úrv. Zsigmond Istváné

Az új ipartörvény felé.

A szaklapokban olvassuk, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban folyik a lázas munka az új ipartörvény előkészítésén. Az általános rész már a szakkörök véleményére vár, kész az építőiparra vonatkozó rész is, s most gyűjtik az adatokat az ipartestületek reformjához. Csak pár hete, hogy izgalomba hozott mindenkit a kereskedelemügyi miniszternek a munkásbiztosítás ügyében hozott rendelete, állandóan szőnyegen van, sőt most ismét előtérbe nyomul, a munkásbiztosítás állami kezelésbe való vételének kérdése is. Mind oly fontosságu, közgazdasági helyzetünkét alpjában érintő kérdések, melyeknek megoldásánál talpon kellene állania mindenkinek, a kit bármi címen is odaállított sorsa, a hol az ipari ügyekről informálódhatik, a hol szolgálnia kell e fontos ügyeket. Talpon kell állania minden iparosnak, a kinek a bőrére folyik a nagy munka. Talpon kell állania minden kereskedőnek, a kinek egzisztenciája függ attól, hogy megértik-e a törvény alkotók és törvényhozók azt a munkát, a mit nem a pult mögött látnak tőle, hanem a mit szíve láthatatlanul végez álmatlan éjszakáin, setája közben s minden vélemény illetékes helyre jusszon, még mielőtt törvényé valnék a ter vezet.

Október hóban két legnagyobb ipari érdekképviseletünk, az Ipartestületek Or-

Szövetsége és az Építőiparosok Országos Szövetsége foglalkozik ezekkel a kérdésekkel. Mindegyik egyesület gyűlésén évek óta képviselti magát a kereskedelmi kormány, hogy így közvetlen szerepen meggyőződést az érdekeltek állásfoglalásáról. — Kell, hogy az iparosság is az ország minden részéről kellő számban képviselve legyen a gyűléseken, mert bár igaz, hogy a véleményeket az egyesületek már összeszedték s azok alapján készülnek javaslatok, de be kell látnia az iparosságnak is, hogy célt csak úgy érhet el, ha tekintélyes számú megjelenésével ad súlyt a hozandó határozatoknak.

De meg kell jelennie az iparosságnak azért is, hogy egymással érintkezve megértse az idők jelét, hogy nem szabad mindent felülről várnia, hanem észre kell vennie, hogy magában van a legnagyobb erő, mely nem kérears, nem sürgetésre, hanem cselekvésre készlet. Észre kell vennie, hogy az erők össze kell gyűjtenie s előbb a maga körében, saját városában, saját községében érvényesíteni és így lépni ki a nagy küzdőterre s érvényesíteni jogait az államéletben is. Ehhez a munkához pedig elsősorban is az egymás megértésére, aztán az együttes munkára van szükség.

Ezért nem szabad tétlenül néznie az iparosságnak, hogy mi történik körülötte. A régi céhbeli segédeket vándorolni küldték, hogy tapasztalatait gyarapítsa. Vaj

jon nincs-e szüksége a mai iparosságnak arra, hogy érintkezve azokkal, a kik hivatalosuknál fogva figyelemmel kísérik az iparosokat érdeklő egész világra kiterjedő munkát, tanuljanak tőlük s otthon saját kis körükben érvényesítsék szerzett tapasztalataikat?

Igenis nagy szükség van ma erre. Iparosaink nagyobbik fele alig foglalkozott mással, mint a műhelyében reáuttalt kézimunkával s nem vette észre, hogy felette eliramodott az idő s míg ő testileg-lelkileg elsatnyult, elfásult a munkában, az új idők hozta új eszközök kiturják műhelyéből s ő tehetetlenül áll tudásával, szorgalmával.

S ennek az új időnek szelleme lengi át mindazt a sok törvényt, szabályzatot, mely most készül ott a kereskedelmi miniszteriumban. Mi lesz ha ezek a törvények életbe lépnek a nélkül, hogy az iparosság elkészült volna azokra, a nélkül, hogy az átmenet nehézségeinek leküzdéséhez az iparosság megadta volna mai helyzetének hű tükért. Nem hivatkozunk másra, mint a munkásbiztosító törvényre, mely koránt sem volt oly új iparosaink előtt, mint a most készülő nagy szociális feladatokat rájuk rozó törvények s mégis annyira készületlenül találta iparosainkat, hogy ma, hat év után sem tud behelyezkedni rendelkezéseibe.

Ezekre tartottuk szükségességnek felhívni iparosaink figyelmét most, mikor napról-napra olvassuk, hogy az őket ér-

Turpis causa.

Írta: Földi Márton.

A kis szöke asszony megtántorodott, de nagy energiával leküzdött egy újulási rohamot. — Ki beszél erről önnek? — kérdezte szikrázó szemmel.
— Az ön drágalátos udvarlója, Láma ur, azt is hozzá tette, hogy eszebe sincs eljőnni. Főbuszné a legyezővel csapkodta az asszalt.
— Nem jön el? Azt jól teszi, mert ugy kipolozom . . .
— Ugyan kérem, érdemes ezért mérgeződni?
— És Magén neki állt kizsákmányolni a helyzetet, vagy mint Pesten mondják: főzni a szép asszonyt. Több, mint két óra hosszaiig tartott az elkeseredett küzdelem, miközben Magén fűfát, eget csillagot, körben köcsagos plörözt gyemant ekzsért ígért. Nem eredmény nélkül, s szép asszony felemelte fartyolos szemét és nem minden undor nélkül ezt mondta:

— Elég, nem bánom, szőktessem meg ön!
— Megszőktessem?
— Igen, mintán ugyis minden be van pakolva.
Magén ur erősen szűkölt.
— Bocssáson meg, hogy ebben a tekintetben nem állhatok rendelkezésre, de fájdalom a ponyvagyár egy napig sem nélkülözheti tevékenységemet.
Főbuszné vállat vonogatta.
— Nohát én tudom nélkülözni . . . Beszéljünk, ha ugy tetszik másról.
Az ajtó ebben a pillanatban megnyílt és a küszöbön Főbusz Adolf hosszu, fekete alakja jelent meg. Komoran, mint a végrehajtó, lépett előre; csontos hosszu ujjával távozását intett nekijének. Ugy a hogy az az összes szinpadon szokas:
— Asszonyom, tessék lakosztályába vonulni.
Főbuszné fölkelte és minden megindultság nélkül ennyit mondott
— Eppen jókor, kezdett az ügy elpoványosodni.

Távozott. Főbusz kivitt egy papirlapot a zsebéből és odaadta Magénak.
— Tessék elolvasni — mondotta szigoruan.
Magén gepesen engedelmesskedett és elolvasta a következőket. Öregem, minden külön értesítés helyett tudatom, hogy ma dalben egyik barátom megszökött. Hogy melyik az rád neve, ugy vélem közömbös. Sőt rám neve is. Fő, hogy megszabaduljak tőled. Szerveas! Lotti.
Főbusz ur megszökött. Szava szarasan, ki-mérten hangzott:
— Lotti, mint méltóztatik tudni a feleségem.
— Oh igen . . .
A helyzet tehát világos: ön előtt egy férfi-becsületlen megcsufolt ember all, kinek joga van a csabítónak szegemni a kétségbeesés fegyverét.
Revolvert vett elő. Magén az asszalt mögé kúporodott.
— Főbusz ur az istenért!
— Keljen fel barátom, még nem tartunk ott. est az ügyet simán szeretném elintézni.

„TIFANIA“ gőzmosó-, vegytisztító- és kecmefestő-vállalat
CELLDÖMÖK, Sági-utca 3f.

Tisztításra elfogad: ing, gallér és kszelöket, függönyök, valamint e szakmába vágó dolgokat, őr-és női felső szövetruhákat, selymet, bársonyt, csipkét, szatna, panama és posztó kalapokat. Fest mindenfelét minden színre. . . . Vidéki megbízást gyorsan és pontosan esz közöl. Blegendő cím: „TIFANIA“, Celldömök.

Olcsó árak!

Előrangú munka!

(Orth) **ETTEREM** (Kösz)

Tisztelettel értesitem a t. utazó urakat, hogy minden kívánalmaknak megfelelő étteremben minden időben jól es oic-ön lehet étkezni.
Bankették-és lakodalmak rendezését jutáthogy árban elfogadom.

GRÜNFELD FULÓP Celldömök, Sági-utca 2/h.

„HUNGARIA“ általános biztosító r.-t. kerületi Ágynökség

dekloratóriák egész sorozata munkában van, mikor látjuk azt a gazdag tárgysorozatot, mely két legtekintélyesebb ipari érdekképviselőnk nagy gyűlése elé került. Milliók sora, városok, az egész ország gazdasági helyzetének megváltozása lesz következménye a tervük megvalósulásának. Minden területén embernek segítségére kell jönni a munkában.

Most, vagy soha!

Részünkről a hallgatás, a nemiföldomság ebben a kérdésben kétszerezen bün . . .

A sport és a tudomány.

Gyakran halljuk, hogy az angol iskolákat (és még az egyetemeket is) nem lehet komolyan venni, mert ott a sport oly fontos szerepet játszik, hogy a tanulás nagy mértékben szenved. Így a sport a tudomány rovására megy. Hogy ez mennyire nem felel meg az igazságnak: bizonyítják azok a kiváló szolgálatok, amelyek éppen angol férfiak tették a tudomány ügyének. Nem szükséges ezeknek a neveit felsorolni, hiszen mindenki tudja, hogy a tudomány mit köszönhet angol férfiak munkásságának. Azonban feltétlenül szükséges mondani, hogy Cambridge-

(az illető évfolyam legkiválóbb matematikusa) a ki az egyetemi nyolcasba evés, vagy az egyetem football, vagy cricket csapatában játszik. Oxfordban ugyancsak az eset. A sport nemcsak összehozza a tudományt, hanem szükséges segédesszé is. A sport csak ott megy a tudomány rovására, a hol tudományérzék nincs; ott pedig mégis csak jobb, hogy a sport legyen felül, mint a szülés, vagy annak háromlyuk alfaja. Mert a sport csak nemesíti; kifejleszti azokat a tulajdonságokat, amelyek nélkül a tudomány hasznos művelése csak robotlás, — a gyors elhatározást, a kitartást, az együttműködés szükségének az érzését. A tudomány csak úgy haladhat előre az emberiség javára, ha művelői érzik, hogy egyéni munkásságuk a közjót kell, hogy szolgálja. A ki tudományát csak a magáé érdekében műveli, ép úgy nem viszi előre a tudomány ügyét, mint a hogy az a játékos, a ki önmagának csak magának játszik, megszarja azt az együttműködést, a mely nélkül jobb eredmény nem érhető el.

A sportnak több ágában a gyors elhatározás oly nélkülözhetetlen kellék, a melynek hiá-

nya a bizonyos győzelemtől lüti el a habozót. A rövid távú futás, a tenisz, a futballnál, a csak egy pillanatra is tartó habozás rögtön megboszolja magát: az életben is a Hamletnek nincs keresztmívője. A gyors elhatározás képességéből a válamény önalósága is származik, azután a válaménynyilvánítás képessége gyakran a gyors elhatározás születte erkölcsi bátorság eredménye.

A kitartás minden sportágban az eredményes munka előfeltétele. Ezt a tulajdonságot különben a hosszú távfutások tanítják. Azért vettek a görögök (a tudomány mesterei) oly nagy súlyt éppen ezekre a versenyekre: a marthoni futás nemcsak nemzeti emlék volt, hanem egyúttal a nemzeti jellem-képésnek egyik alapja is. Ne nézzük a vívásat tisztán előkészülődésnek a párbajra. A középkori erkölcsnek ezen sajnálatos maradványa eléggé elítélhető társadalmi baj, sokféle kínzóerő és azon visszafélések miatt, a melyekre nézve kitűnő alapot szolgáltat: azonban nem ez a célja a vívásnak. A vívás férfias sport, a mely testező tulajdonságai mellett, talán minden más sportnál jobban fejleszti a kitartást és a gyors elhatározást. A lovastornát sem tekintették céltalan kegyetlenségnek: a lovagokat arra készítette, hogy nemzetük kiváló, vitéz katonái legyenek: a vívás nem csak hadi erényeket, hanem olyan tulajdonságokat is nevel, a melyek a tudomány szolgálatában is hasznosok.

Itt nem a „presztizs” sportról van szó, mert sajnos Magyarországon a sportra nézve még uralkodnak erzsébetkor-előítéletek. Különbösége tesznek „presztizs” és presztizstelen sportok között. Igen sokan vannak, a kik nagy élvezettel nézik a lovak küzdelmét: azonban aligha néznek hasonlóan élvezettel a férfiak küzdelmét, a football vagy atlétikai pályán. Pedig azzal, ha a sport fejlődését támogatják, a nemzeti erőnek, sőt a nemzeti összetartásnak az alapját rakják le. A magyar tudománynak pedig megfizethetetlen szolgálatot tesznek.

Hogy a sport — tudnillik a „presztizstelen” sport — a komolysággal nem fér össze? Említettem már a „Senior Wrangler”-ek esetét. Angliában komoly házas emberek (hogy csak egyet említsek) vesznek részt a nemzetközi amatőr labdarúgó mérkőzéseken. A tavaly Magyarországon is szerepelt rugby labdarúgó csapatokban nem egy tekintélyes orvos és katonatiszt is volt. Az angol egyetemeken a tanárok maguk tiszták a legkiválóbb tanulókat, hogy a sportból

vegyék ki a maguk részét: mert, hogy a tudományos felkészültséget épen az egészséges test-edzés segíti elő. Ez azért lehetséges, mert Angliában nem él már az Erzsébet korában megdivó előítélet, a mely különbséget tett a presztizses solumással és a presztizstelen football között; és mert az az előítélet sem áll, a mely — a szent komolyság nevében — az apának megtiltja azt, a mit a fiának megenged.

Magát a test-edzést is lehet tudományos alapra fektetni. Azért sürgetnünk kell a test-edzés tanasek felállítását a budapesti tudományegyetemen. Fontos nemzeti feladatot teljesít és az utókor hátlájjára tarthat igényt az a kormány, a mely ezt a tervet megvalósítja. Mert a test-edzés már az iskolában kell rendezésíteni: ez pedig csak akkor lehetséges, ha a test-edzés tanarai rendszeres, tudományos kiképzésben részesülnek. A test-edzés tanuszékének felállításával egy újabb korszak köszönt majd be, a melyben a fiatal nemzedék a nemzeti élet minden fázisában szolgálataiba nagyobb erővel, nagyobb munkakedvvel lép be. Sz az újabb korszak a magyar tudománynak sem válik majd szegényenre. Mutatni fogja, hogy a tudomány és a sport váltva működhetnek együtt a nemzet megerősítésére és megvilágítására.

Gondolatok.

A barátság olyan mint a fonal, mely ha elszakad, hiába kötik össze, a bogok miúdig megválszanak rajta.

A szerénység és szívjóság rendezően együtt jár.

A ki boldogtalan szerelmében, az elhervad mint a virág, melyet megfosztanak a nap melegétől.

A ki szeret másokról rosszat mondani, az mindig magáról itél.

Az sohasem lehet erős jellem, a kit az alkalom tolvájja tud tenni.

Ha szerencsétlenség ér és segítségre van szükséged, megtudhatod, kik szeretnék igazán.

A ki jóbarátját nem védelmezi, az önmagát tiporja sárba.

A ki a szívével s nem az eszével itél, sokszor csalódik.

Mimusa.

— Simán? Hogy tetárik ezt érteni.
Fóbusz ur kiverte óráját és egy férfi sáfniks nyugalmával mondata:

— Most két óra, ha ön öt óráig nem effektuálja a szőktetést, akkor élve ebből a villából nem távozik.

— Itt bírtelen páthosba szőköt a hangja:
— Mert fő a becsület!
— De Fóbusz ur kérem, én itt csak másodsorba jöhetek szóba . . .

Fóbusz ur elutasító mozdulattal tett:
— Pardon én nem bocsátkozhatom a prioritási kérdés taglalásába . . .
— De engedje meg legalább, hogy a telefonot használjam.

— Kérem parancsoljon, ilyen csekélységet sohasem tudtam megtagadni feleségem barátaitól. Adjó!

Elment. Mágén rohant a telefonhoz, hogy Láma dr.-ral beszéljen. Két órai viharos telefonbajja után Láma dr. megjelent a villában.

— No csakhogyt van! — kiáltotta Mágén.

— Mi történt? — kérdezte Láma.

Mágén tüviről-begyire elmondott mindent, a revolvert erősen aláhústa.

— Kérem milliméteres Browning . . . Érti?
— Értem, de mit tartozik mindez én ram? — kérdezte dr. Láma.

Mágén dübögödni kezdett.
— Micsoda beszéd ez? Kinek másnak kötelessége öngyáságot megköszönni, mint önnek?

— Nem ön van elsőhelyen bekebelezve?

Láma dr. húzódott, grimaszokat vágott, végre kinyögte:

Barátom, nem tehetem, nincs pénzem.

— Kedves barátom — kezdte Mágén a szokott szívi hangon — szegény ember vagyok, de erre a célra szívesen bocsátok ezer koronát rendelkezésére.

Láma dr. ingerülten vágott szavába:
— Maga boldog! Mit kezdek én ezer koronával? A vasuti jegyek, a hotelek, a borralvók, a kéjkirándulások, az autombilok . . .

— Hát mennyi kell?
— Háromezer koronán alul beszélni sem lehet. Az a minimum. Elvégre ráfizetni nem akarok erre az üzletre.

— Fogja ön ezt olcsóbban csinálni.
— Egy vassal sem. Menjen csinálja maga.

Még egy darabig alkudtak, végre is Mágén leolvastott az asztalra háromezer koronát. Éppen csakhojt eltetta a pénzt a fiókáiba, mikor az ajtó megnyílt és Fóbusz ur szikár alakja jelent meg.

Finom, előkelő mosoly játszott ajka körül. Így szólott:

— Uraim, az úgy, a melylyel önöket terheltem, tárgytelen. Ném ezelőtt fél órával szőköt meg Stern Oszkár nevű könyvelőmmel.

— Ah, ah!
— Nincs abba semmi, kérem. És most engedjek meg, hogy egyedül hagyjam önöket, de tórok partnereim olyan idegesek . . . Adjó, uraim, adjó!

Elment, Láma dr. nagyot ütött és a levegőben kétrészre bontotta a bokáját. Kijelentette, hogy ennél boldogabb napja nem volt.

— Olyan pengőség vacsorát fizetek! — kiáltotta.

— Helyes, — bólogott Mágén, de előbb adja vissza a háromezer koronát.

— Soha! — mondotta Láma felsőbbiséggel — tekintse azt a pénzt fonal perduration bakara-vezetéséguek, börszárdifferenciának, vagy a hogy jölések.

— Est nem értem. Miért?
— Mert azt a háromezer koronát rajtam perrel sem veheti meg. Érti? Soha!

— Ezt nem értem. Miért?
Láma arca gyulladt a dindáltól és égnek emelt ujjal haragta:

— Mert itt a turpis causa esete forog fenn.
— Mi az a turpis causa? — kérdezte Mágén bambán meredezve.

— Minthogy magának kissé nehéz a felfogása, példával fogom megmagyarázni: ha mi ketten betörésre szövetkezünk s ön nekem ezer koronát ad, hogy betörő szeresimokat vásároljak, azt a pénzt, akármit teszsek vele, ön rajtam soha nem követelheti. Mert törvénytelen, erkölcs-telen célra adta. A bíróság elutasítja. Engem is elutasított már a bíróság turpis causa alapján.

— És különben is a pénz sem ön, sem engemet nem illet.

— Hát kit illet?
— Stern Oszkár, a ki megköszönte a nagyságát.

— És ön odsádjá neki?
Az ügyvéd szívere tette e kerést:

— Elvben — mindenesetre!

LEGSZEBB

vágott és cserépvirágok
: mindenkor kaphatók :

KOSZORUK

alkalmi csokrok a leg-
izlésesebben, olcsó ár-
ban azonnal készülnek

BERECZ LAJOS

kereskedelmi kortárselőhöz
CZELLDÖMÖLKÖN.

Virágáztat: Kossuth Lajos-utca
Kortárselői telep: Sági-ut

Gépjavitó és kovácsműhely.

Tisztelettel hozzuk a n. é. közönség b. tudomására, hogy Czeldömölkön a Gyár-utcában (Kórház-kert mellett) saját telkünkön épült új műhelyünkben

mezőgazdasági gépjavitó és kovács-műhelyt

rendeztünk be.

Elvállaljuk gőzgépek, benzinmotorok, cséplőgépek, vetőgépek, járgányok, szivattyúk stb. szakszerű javítását.

Mindennemű kovácsmunkákat, lóvasalást a legpontosabban teljesítünk. Szíves pártfogást kérve,

kiváló tisztelettel

Varga Testvérek, gépészek.

*****

NYOMDAI

munkák, kereskedelmi és gazdasági, valamint bármiféle nyomtatványok gyorsan, izlésesen jutanyos áron készülnek.

Irodai papírok, írószerek, díszdoboz és díszboríték levélpapírok, üzleti könyvek, mindennemű látképes levelezőlapok, zsebkönyvek, tinták s minden egyéb papír áruk olcsó áron mindenben versenyképes áron KAPHATÓ:

"Vörösmarty"-könyvnyomda
könyv, papír és írószerek kereskedése
Devecser, Klapka-utca 16.

**KOLLARIT-
BŐRLEMEZ** KAUCUK-KOMPOZÍCIÓVAL BEVONT
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

TANZATTÓL ÓVAKODJUNK!

Kollarit- bőrlemez.

kaucuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez. A jelenkor legjobb fedéllemeze.

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Czeldömölkön: **HOFFMANN MIKSA** fakeskedőnél.

A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga az

ASBEST-PALA

Elpusztíthatatlan, soha javítást nem igényel. Tűzmentes, fagymentes, vízhatlan és viharálló.

Alatta a padlás telen nem hideg, nyáron viszont nem meleg KÖNNYŰ, mert a befedett terület négyzetméterenként 10 kilogram — holott a hornyolt cserépből négyzetméterre 40 kg., közönséges cserépből 65 kg., így palafedésre a legkönnyebb tető és a leggyöngébb fal is alkalmas.

Legmesszebbmenő jótállás!

Felvilágosítást, árjegyzéket és mintát kívánatra ingyen küldünk.

Magyar Asbest Palagyár R.-T. Jánosháza.

Iroda: Zollner Bélánál Jánosháza

Vatban!

"Zerobolin"

Nagyszerűen használ mint utólerhető "Rovar-irtó"

DEVECSEK: Böhm János, Köllin Adolf, Mautner Zsigmond, Rosenberg. AJKA: László Antal Schlessinger Pál, Nay Pál, Köllin Mór. JÁNOSHÁZA: Kohn J. Fiai, Széchenyi Fogyasztási Szövetkezet Sauer Samu utóda Singer Sándor. CZELLDÖMÖLK: Lendler Samu, Gayer Gyula, Horler János, Herczfeld Mór. SÜMEG: Márkus Sámson Fia. Beretsky Gyula.